

Samen maken, samen leren

Op X11, een Utrechtse school voor Media en Vormgeving met zo'n 800 vmbo- en havo-leerlingen, krijgen alle leerlingen in alle leerwegen praktijkgericht onderwijs. Daarbij trekt de school samen op met bedrijven en culturele partners. Schoolleider Moniek Rieter en projectleider Jeppe den Uijl, die externe partijen aan X11 koppelt, vertellen hoe zij al vóór de nieuwe leerweg¹ door verbinding van vakken ruimte voor praktijk maken in een doorlopende lijn.

04

Leerlingen op X11 worden voorbereid op creatieve en creatief-technische vervolgopleidingen. Jeppe den Uijl: "Daarin kun je prima met culturele en technische partners in de stad optrekken. De samenwerking met Fotodok is daar een voorbeeld van. Fotodok is een partij die bezig is met fotodocumentaire fotografie. Op school geven we de laatste jaren fotografie als keuzevak. Leerlingen krijgen een introductie door een fotograaf, presenteren hun werk voor een jury en het wordt in de stad geëxposeerd. Dat maakt het zóveel interessanter dan alleen je product inleveren bij je docent!"

Voor de start van het praktijkgerichte programma moeten we terug in de tijd. "In 2012 begonnen we met het vak nieuwe techniek", vertelt Rieter. "Dat was erop gericht bij leerlingen een onderzoekende houding te stimuleren en ze de ruimte te geven om met 'de nieuwe wereld' te experimenteren. Eerste- en tweedejaars kregen de ruimte om te 'klooien', te doen wat ze wilden en vonden dit het allerleukste vak dat er was!" X11 ontwikkelde zelf het keuzevak 'Innovatie en Prototyping' (I&P)², een vak waarin leerlingen leren om met behulp van het creatieve proces complexe problemen op te lossen door het inzetten van nieuwe technologie, zoals 3D printers of robotica. Alle leerlingen in alle leerwegen volgen dit vak in de onderbouw.

Maakvak

"Door de koppeling van I&P aan Technologie & Toepassing (T&T) in de bovenbouw van het vmbo en Onderzoek & Ontwerpen (O&O) in de bovenbouw van het havo heeft de school doorlopende leerontwikkelroutes in de school gemaakt", vervolgt ze. "Bij die routes vormen het eigenaarschap en de onderzoekende houding van leerlingen de basis, steeds op een wat hoger niveau en binnen de kaders van de vakken. Het is de rode draad van ons onderwijs geworden."

In de GL volgen de leerlingen het vak Media, Vormgeving & ICT. "Als je daar een vak als Technologie & Toepassing naast zet, heb je ineens heel veel ruimte in je curriculum om praktijkgericht onderwijs te verzorgen in de GL of de TL", zegt Rieter. "Die twee vakken sluiten enorm goed op elkaar aan, doordat ze allebei gaan over het gebruik van nieuwe technieken. Dat blijven we binnen de nieuwe leerweg doen, waardoor die leerlingen – bijna vergelijkbaar met de basis- en kaderleerlingen – rond de 8-10 uur per week een maakvak hebben."

Regie

"Leerlingen komen met meer plezier naar school als ze meer eigenaarschap hebben, maar ook als ze mogen leren door te doen, maken en onderzoeken, in plaats van te zitten luisteren," vertelt Den Uijl. "Leerlingen hebben

zeggenschap, niet alleen bij de keuze uit verschillende opdrachtgevers en de vormgeving van hun opdrachten, maar ook hoe ze het bij allerlei andere vakken willen aanpakken. Daarmee kunnen onze leerlingen best een heel eind regie nemen op hun eigen onderwijs." Rieter: "Als je het onderwijs probeert in te richten vanuit de ontwikkeling van kinderen, zijn zaken als LOB, altijd mogen doorgaan, extra vakken mogen doen en het verbinden van externe partners aan de school vanzelfsprekendheden."

"Samenwerking met externe partners is voor ons niet nieuw of exclusief voor een bepaald vak," licht Den Uijl toe. "Ook bij drama en Nederlands hebben we partners om de school, zoals theatergroepen en de bibliotheek. Bij de vakken T&T en O&O is samenwerking met externe partijen een vereiste. Maar voor X11 horen die contacten tot het DNA van de school." Rieter: "Het is niet voor niets dat er in de schoolleiding iemand is in de persoon van Jeppe, die zich helemaal toelegt op het maken van de verbinding tussen de school en de buitenwereld. Dat betekent dat je tegen externe partijen kunt zeggen: 'Degene met wie je in gesprek bent, is ook degene met wie je de afspraken kunt maken.' Dus een externe hoeft niet in gesprek met een coördinator of docent die daarna nog aan zijn leidinggevende moet vragen wat er kan en mag. Dat werkt heel erg goed in de samenwerking."

¹ Het doel van de nieuwe leerweg is via verrijking van het theoretisch leren met een praktisch component, de aansluiting op zowel havo als mbo te verbeteren.

² www.innovatieprototyping.nl